

Ezen lapok minden bétén
negyszer, s. m. kedden, csütör-
tökön, pént. és vasár. jelennek
meg. Előfizetési ár félévre
Buda-pesten házhöz-hordással
5 ft., borítékban 6 ft., postán bo-
ritékban 6 ft. ez. p. A hirdeté-
nyek minden apróbetűs hasáb-
soraért 5 (öt) ez. kr. fiztetetik

Péntek

576.

Aprilis 16. 1847.

Előfizethetni helyben a
Kedőhivatalban, hatvani ut-
czán Horváth-házban 4831k
szám alatt földszint és minden
királyi postahivatamál. — Az
austriai birodalomban a
külföldre menendő példányokat
csak a bécsi osztrai posta-
hivatalnál rendelkeztethetnek meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Kinevezések.
Előleptetések. Pályakérdés a belföldi gyarmatosítás ügyében. Eszrevétel
a P. Hirlapnak „Követi utasítás” című cikkére. Megyék: Tolnamegyei
főorvosi jelentés az 1847/ik évről. Levelek N.-Szalotáról és
Dezserről. Magyar nemzeti museum tárgyában (folytatás). Figyelmeztetés
a beszivandó étherre néve. Külföld. Nagybritannia. Franciaország.
Spanyolország. Törökország. Oláhország. — Hivatalos
és maganhirdetések. Lotériákban húzott számok. Nemzeti színházi já-
tékról. Gabonáról. Statuspapirok és részvények árkelete. Duna-vízjárás.
IRODALOM és TUDOMÁNY. Vélemény a Tiszavölgy
rendezéséről. Irta Paleocapa Péter, velencei cs. k. építési fő-
igazgató. Fordította Saska Károly 1847. (Vége)

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

A sopronyi első b. váltótörvényeknél megüresült tollvívi állomá-
sra Vidos Lajos sopronyimegyei táblahíró lón érdesítve.
A nmu magy. kir. udv. Kamara megüresült magyarfalvi k. harmin-
czad-ellenőrségre Weiszmandel Tobiasz brucki harminczadhiatali
írnot; ez utóbbinak helyére pedig írnotká Szeht Mórty újfalui (Neu-
dorf) harminczadi felügyelőt alkalmazta.

Az ungvári megüresült k. sőtárnoki állomással összekötött évi fizetés
500 pengő forintra emeltetett.

PÁLYAKÉRDÉS a belföldi gyarmatosítás
ügyében.

Segítsünk mindenkin, és mindenben ha lehet, de a
valódi szegényen, és a valódi szükségben segíteni a
legelső és legfőbb kötelesség.

A vallás, a hazaszeretet, és az ész.

Lefolyt katonai életpályám engem publicistának ugyan
nem képezett, de nem akadályoztatott hazánknak minden vi-
szonyait és életjeleit ama figyelemmel, és hő szeretettel ki-
sérni, melly minden hazához illik.

Számos azon mód és eszköz, mellyek hazánk javának,
és felvirágztatásának előmozdítására a közvélemény által
(mint megannyi sine qua non) megkívántatnak, s javasoltat-
nak, ilyenek a közteherviselés, az örökvaltság, tengerparttal
összeköttetés, hitelintézet, vámviszonyok elintézése, vasu-
tak és csatornák által a pangó ipar és kereskedésnek eme-
lése, a katonai életmezés nyomozású sulyának könnyítése.
— Mind ezek a jövő országgyűlésen, mellynek küszöbén ál-
lunk, hihetőleg előkerülendnek, és az egyiránt haladásnak
indult kormány és nemzet loyális közremunkálásával egy
részben talán törvénynyé is válnandnak. — Tartok azonban
tőle, hogy eféle intézkedések, minden érzékeny áldozatok
mellett is, a várt eredményt meg nem hozandják, és úgy jár-
unk velők, mint improvizált váltó-törvényekkel, melly által
a közhittel akarván emelni, a helyett az uszort és csodót
idézünk elő, és így az elvetett buza helyett csupa konkolyt
arattunk, mivel az ősiséget rendbe nem hozván, és a telek-
könyveket be nem hozván, a hitelnek egyedüli természetes
alapját (a birtoktulajdonnak telekkönyvi kivonattal könnyű
és biztos kimutatását) meg nem vetítettük; és így a roppant
épületnek alapot, az elvetett jó magnak fogantató földet nem
készítettünk. — Így járunk, mondom, a fentebbi igen üdvös in-
tézkedésekkel is, ha azoknak eleve kellő alapját meg nem
vetjük. Mert valamit az emberi test csak akkor ép s egész-
séges, ha az őt éltető vér benne kellőleg feloszta, annak
minden részét átjárja és táplálja, ugy a nemzeti nagy test is,
csak akkor lehet erős és egészséges, ha népessége, — ezen
őtt éltető vér — benne aránylag feloszta, és általa minden
földje művelve van; és valamint az emberi testben minden
nyavalya a vérdugulástól ered, és mihelyt az megszüntetik,
az abból eredet bajok magoktól megszűnnek, és minden
gyógyyszer, melly nem arra, hanem csupán a helybeli baj
orvoslására intéztetik, csak palliatív, és a testnek általános

épségét helyre nem állítja; ugy a nemzeti testben is, a nép-
ségnek egy részben túltömöttsége, más részben pedig hiány-
ozása szüli a nemzeti bajokat, és csak ennek kiegyenlí-
tése képes azokat természetesen minden erőtetés nélkül
megszüntetni, minden egyéb intézkedés szinte csak politikai
palliatív marad. — És valamint az értelmes kertész, hogy
kértjét virágzóvá tegye, az egy zugban buján felserdült, és
az éltető föld szüke miatt ott nem tenyészhető növényeket az
üres ágyakba átülteti, ugy a nemzet is országát csak akkor
teendő virágzóvá, ha túlnépesített felesleg lakosait, kik ott
többé meg nem élhetnek, a parlag földrre átszállítja, és
az által, hogy ott a sűrű népességet megrikítván, a meg-
maradt földművelőknek elegendő földet és táplálékot hagy,
itt pedig a hiányzott művelő kéz miatt parlagon fekvő teréket
megművelti, mindenütt a helyhez képest egyforma népessé-
get, földművelést, ipart és kereskedést terem. — Ezen elő-
rebocsátott után egyéni meggyőződés az, hogy hazánk-
ban, mellyben a mult és jelen szomorú tapasztalás szerint a
földművelő nép oly aránytalanul van felosztva, hogy míg a
túlnépesített felső vidéken a föld szüke, és termékenységé-
miatt az ösvetömtől népnek nagyobb része éhhalállal küzd,
az alföldön több százezer legtermékenyebb hold föld a föld-
művesek hiánya miatt parlagon áll. — anyagi jólét, ipar és
kereskedés emeléstől biztosan a belföldi gyarmatosítástól vár-
hatjuk, melly ha létesül, akkor a fentebb említett közkivá-
natu intézkedések, mint biztos alapra építvők, a várt gyü-
mölést bizonyosan meghozni is fogják. — A colonisatióra
szánandó közadók nem lesz hiába kivetve, az e célra fordít-
andó hitelintézet bő kamatozand, mert az országnak produc-
tív ereje szaporodván, ezen hatalmas emeltyje által a most
semmi hasznat nem hozó parlagok és moecások termékeny
földdé válván, a birtok mennyisége, a földnek becsé növe-
kedni, ipar és kereskedés élénkülni és ezek által a vagy-
nosság és ezzel együttjáró műveltség, és ezek folytán az
örökvaltság hajlam és tehetség mindinkább elterjedni, és
így hazánk erőssé, vagyonszá és virágzóvá tétetni fog.

Közösen tudva van, mily bámulatos, és valóban óriás
eredményeket idéztek elő a többi eurpai nemzetek a colo-
nisiatio által, Azsia és Amerika sivatagjain, és Siberia jeges
pusztáin népes helyeket, városokat és egész tartományokat,
és ezek által földművelést, gazdag bányászatot és virágzó
kereskedést varázsolván elő. — De nem szükség külföldre
hivatkozni, hazánk története is elegendő példát nyújt; dí-
csősül királyaink többször, elpusztult hazánkat idegen föld-
ről különös kiváltságok mellett ide edesgetett gyarmatosok
által népesítették, és hogy most népes városaink léteznek és
némi iparunk van, magyarszt csak ezen idegen gyarmatok-
nak köszönhetjük. Jelenleg azonban külföldi gyarmatosokra
szükségünk nincs, mert túlnépesített felföldünkön elég népet
találunk népetlen alföldünk benépesítésére, és csak az a
kérdés és feladat: hogy mikép, melly eszközökkel és inté-
zettekkel lehet ezen belföldi gyarmatosítást a fel- és alföld
érdekeinek kiegyenlítésével legezlszerűbben eszközölni?
Ennek megfjtését én ezennel a nagy közönség bíráta alá
terjesztvén és pályázati tárgyul kitűzvén, a jövő országgyű-
lés beadandó és alább érintett bírálók által legjobbnak
találándó koszorús munkára némi jutalmul részemről csekély
tehetségem szerint 25 aranyat ajánlok, egész tisztelettel
megkérvén hazánk tudós fiait, hogy ezen szerény nézetem
szerint a fel- és alföldre néve egyiránt fontos kórkérdés
megfjtését becses munkálataikkal elősegíteni sziveskedjenek,
remélvén egyszersmind, hogy az e végre szükséges statisti-

kai adatoknak kiszolgáltatásával e tárgy minden részről fel-
világosítására a kormány is segédkezet nyujtani kegyeske-
dendik.

Ha ezen hazafui felszólításom a közönségben viszhangra
és részvételre talánd, szándékom a beküldendő pályamun-
káknak elfogadására és megbírlására hazánknak köztiszte-
letben és bizodalomban álló legjelesb statusférfaik és tárgy-
ban érdekelt birtokosai közöl néhányat megkérni, és ennek
sikerültéről a tisztelt közönséget hirlapok útján idejében ér-
tesíteni fogom. Költ Pozsonyban, april 5én 1847. Gr. Pálffy
Móricz, s. k. *)

A P. Hirlap mart. 28kai 854dik számának „Követi uta-
sítás” feliratu cikkében, igen eleven színekkel festetik azon
követ visszas helyezete, ki egészen részletekig menő utasítá-
sok által megköttetve jelenik meg az országgyűlésen. Erre
néve a cikkirő azt írnotká: „nincs boldogtalanabb, és szá-
nandóbb helyzet, mint azon követé, kinek számára oly
utasítást készítettek, mellyben a tárgyak részletekig kiereszt-
ve, épen sorozva, s néha a kivánt törvények is egészen
formulázva vannak;” s ebből azt következteti: azért a me-
gyékben azok, kik az utasítás készítésével foglalkoznak,
minden bizonynyal legezlszerűbben cselekszenek, ha csu-
pán elveket adnak utasításul, és minden részletnek mellőzé-
sével a többit követekre bízzák (*);* mit végre a következő
ohajtással fejez be: „ohajljuk pedig, hogy az illy utasításban
a legelső helyen az évenkinti országgyűlés elve
foglaltassék.

Bármily kevéssé szándékunk az utasítási rendszernek a
P. Hirlap által kiemelt árnyoldalát védelembe venni, még
sem titkolhatjuk el, miszerint mi az érintett cikkből logikai
következetességet nem találunk s azt a P. Hirlap mart. 4kei
cikkével, melly iránt nézeteinket e lapok ugyanazon hó
25kei számában közöltük, tökéletes őszhangzásba hozni nem
tudjuk.

Ha a mart. 28kai cikk írója az utasításokba csupán elve-
ket akar fölvetetni, úgy azok az országgyűlés határidejére
vonatkozólag csak oda mehetnek ki, hogy tekintetbe vévén

*) Üdvözlöm tisztelt barátom gróf Pálffy Móriczot a hirlapi
író! Fontosabb és életbevágóbb kérdés iránt nem igen lehet a
vitatást megindítani, mint az iránt, mellyt tisztelt barátom a fen-
tebbi cikkben kitűzött. A megajánlott 25 aranyhoz magam ré-
széről 5 aranyat teszek, ha tisztelt barátom nem ellenzi, s ezen-
nel felszólítok másokat is, mertőlzássanak az e szerint már 30
aranyos jutalmat hazafias adakozással meg magasabbra emelni,
hogy annál nagyobb legyen az inger az írókra néve. A Budapesti
Hiradó szerkesztősege mind az aláírások, mind az adakozások
elfogadására készen nyilatkozik. Gr. D. E.

*) No hiszen meg is lesznek így ezen szegény követek akada-
va. Vegyük például a teherviselés kérdést. Tegyük fel, hogy a
P. Hirlap elvei szerint e tárgyban csak elv adatik utasításba. Mi
itt az elv? Az, hogy a nemesség is vigyen terheket. Már most
tegyük fel, hogy a követ rea voksol évenkinti 6 millióra, a ne-
mességre kivetendőre, e felett felvállalja a közmunkát, katona-
tartást, sat. Mi történik, ha ezek otthon nem tetszenek? A követ
visszahivatik sat. Látni ezen egyszerű és végtelenül szaporítá-
ható példából, hogy a Pesti Hirlap elve nem oly elv, mellyt ál-
talánosan alkalmazni lehetne. A fűgő kérdések nagy része na-
lunk olyan, mellyre néve az elv már tisztában van, de epen
az alkalmazásról van szó. Ha tehát az illyeneknel is csak elveket
adnánk utasításba, azt lehet állítani, hogy tulajdonkép semmi
utasítást sem adnánk. — Szerk.

Irodalom és Tudomány.

PARERE SULLA REGOLAZIONE DEL TIBISCO DI PIETRO PALEO-
CAPA, Direttore delle Fabbriche a Venezia e Cavaliere
della corona di ferro. Pest, 1847. Col tipi di Tratt-
ner-Károlyi. (Magyarul: Vélemény a Tiszavölgy rendezéséről.
Irta Paleocapa Péter, velencei cs. k. építési főigazgató s a vaskorona
rend vitése. Fordította Saska Károly. — Vége.)

A II. cikkely a Tisza medrének szabályozását tárg-
yalja, mellyre néve a) alatt „a folyó folytonos töltések közé
vételt;” B) alatt „némelly átvágásokat” javasol.

Az elsőre néve így nyilatkozik: „A szabályozás fő alapja
leszen a folyónak töltések közé foglalása Tisza-Ujlaktól kezdve
egészen torkolataig. E töltéshez folytonos lenne, vagyis pon-
tosabban szólva, egy folytonos rendszer fognak alkotni, hozzá
kötvén helyenkint a töltéseket az olyan magas partföldrökhöz,
mellyek a magasabb vizeket felfogják. S e rendszer mind a két
parton követendő lenne.”

„A vélemény ezen főszmet még a Tisza mellékfolyóira is
kiterjeszti, mert azokra néve, mellyek már előleg töltések közé
volnának foglalva, nem lesz nézete szerint egyéb hatra annál, hogy
töltéseik a Tiszával összeköttesse; amozoknak magasságát az
összekötés pontján, s azon egész vonalon, mellyre a visszatörles
felhat, a főfolyó töltéseinek magasságával összeillesztvén.”

De ezen töltésésnél „föddog az, hogy e töltések oly tá-
voltságá építetni javasoltatnak a folyó eleven partjától, (kivéve,
ha ezáltal valamely nagy helység tetetnek ki a vizártnak), melly
a vizáradásoknak elegendő völgytér hagyjon szabadon, egyszers-
mind a szaggattatás veszélye ellen biztosítva legyenek. Eszabály-
nak azonban nem czejjal valamely megszabott és állandó mértéket
állapítani meg a töltések egymástól s a folyó eleven partjától
távoltságára néve. E távoltság különböző lehet a szerint, a mint kü-
lönözök magának a folyónak inkább vagy kevésbbé kifejtett s a
folyás fővonalától inkább vagy kevésbbé távozó kanyarai.”

Illy töltészesnek hasznai szerz szerint ezek lennének:

a) Mentve lesznek a töltések a közvetlen szaggattatástól, melly
veszélynek különben nagyon lennének kitéve, ha egész folyotban
mindenütt közel a parthoz vagy attól kevés távoltságra állítatnának;

b) Mentve lesznek a töltések egész kiterjedésükben a felső
vizár tömegének egyenesen beléjük ütközésétől, mellynek külön-
ben kitéve lennének minden kanyarulat alsó ágánál, ha a meder
hajlásait kellene követniök;

c) Illy módon a vizártnak elég tágas völgytér fog minden-
korra maradni;

d) Így nem lesz szükség a töltéseket nagyon magasra emelni,
a mi pedig szükséges lenne, ha azok a parthoz közel vitetnének;

e) A töltések illy módon rövidebbre fognak nyulni.

Mintaa ezen tárgyról bőven szólt és azokat is elcsorolta
részletesen, miket a honi mérnökörök is vizsgálás nélkül felte-
hetni, átmegy az átvágásokra, mellyekre néve nézetei őszve-
gét már fölebb adtuk elő. Ezek között főleg a dadai átvágás fog-
lalja el figyelmét, ezt azonban utolagosan az első Toldalekban
ugy módosítja, hogy Dohnál javasolja megkezdetni.

A III. cikkely a Tisza s némelly belezakadó folyók
közötti viszonyról s az ezekre néve megkívántató előgondos-
kodásokról szól, a Körös és Marost azonban ugy tekintti, mint
különvált szabályozási munkákat, egyedül torkolatjokat vevén ki.
Hasonlóan a Szamos menetelre sem terjeszkedik ki, és ábrán-
dozó tervnek látszik előtte azt Lám szerint más völgyön at
lejjebb a Tiszába vezetni akarni. Annál nagyobb figyelmet fordít
a Bodrog és Latorca szabályozására, valamint a Laborecz, Toplya
és Ondava völgyeire, mellyek rendezést lényegesen tartja szük-
ségesnek a Tisza-szabályozás rendszeréhez, főkép pedig hogy a
Bodrog torkolata Tokajtól Dadaig nyujtassék.

A IV. cikkely a Tisza és mellékfolyói szabályozása és
a mezők lecsapolása közti viszonyokat taglalja, és a 66ik lapon
így szól: „Valóban sármalms látni e roppant moecáros lapályokat
a folyó közeleiben, mellyek egy fűcsatornával s keresztárkok
jól kiterjesztett rendszerével magában a folyóban teljes kifolyásra
találhatnának, elmoecárosodva hervetni, s a vizektől minduntá-

lan elöntetni. De látniváló, hogy míg a folyók mostani rendetlen
állapotukban maradnak, remény sem lehet a lecsapolásoknak vala-
menny szabályzásához. S valóban mit is érne valamely tágas
térvolgynak egy lecsapoló csatorna, melly azt teljesen lecsapolva
tarthatná, míg a folyó szokott állapotában marad, ha a legelső
vizáradáskor a térvölgy elöntetnek, vagy egyenesen a szomszéd
partokon által, és ugyanazon lecsapoló csatorna által, vagy ha
nem egyenesen is, de az oldalvást és hátulról megkerülteses ál-
tal? A mostani víz helyzetben inkább káros lenne mint hasznos a
folyóval közlekedő vízvezető árkokat nyitni. A meglevőket pedig,
mellyek, mint már mondva volt, csekély mélységök miatt csak
egy részét bírják a kiöntéseknek visszavezetni, sőt meg előmoz-
ditják a szétáradást, mind e mellett sem lehet bezárni, mint-
hogy olykor a magasabb poutokrol a kiöntött vizeknek a folyóba
visszavezetésére szolgálnak.”

„Ha sármalms ezen állapot, lehetetlen el nem ismerni, hogy
abból mindinkább kiviláglik, melly szükséges a folyókat ugy te-
kintve is szabályozni, mint a mezők lecsapolásának befogadóit.
Már részről azonban az is igaz, hogy maga ezen sármalms állapot
sok és nagy nehézségeket szűntet meg, mellyek akkor támadná-
nak, ha a lecsapolás állapota más volna.”

Az azonban azt veli, hogy most a lecsapolással legkevesbbé sem
hajlódván, állhatatosan csak töltéselni kell, mert a lecsapolási
munkák szerinte mindaddig jól el nem határozathatnak, míg a vi-
dek a kiöntésektől megmentve nincs.

Jelesen a Nagy-lápnak mindaddig mostani szomorú állapot-
jában kell maradnia, míg a Tisza kiöntési mindenfelől bele tö-
dulnak, és a folyó felől a Kis-Tisza nevű ér bele szakad, melly
a befogadó folyóba ellenirányban megyen be s annalfogva alkalm-
mas a vizártnak a moecarba be, mintsem onnan kivezetésére. De
ha a Tisza balparti töltése a felsőbb részéről egészen Bercezelig
leemened és lejjebb folytattatik; ha a főlecsapoló árok irány-
egészen meg leend változtatva és más, a főárokba szakadó árkok-
kal keresztül leend vágyva: akkor az egész moecáros nagy térség
csakhamar és állandóan ki fog száradni.

a már kivivottakat 's még kivivandókat... annak idejében (az országgyűlés berekesztése előtt) a jövő országgyűlés közlelbi határidejének kitűzésére, vagy egy országgyűléstől a másikig terjedő időköz megrövidítésére irányoztassék minden törekvés; de ő illy általános, vagy mint a P. Hirlap mondaná, elvbeli utasítás helyett e tekintetben egészen részleteket kíván, t. i. az országgyűlés évenkénti tartását; (a további részletek talán csak a napokra vonatkoznak). Iró gáncsolja a felveendő tárgyak sorozatának előleges meghatározását, 's az évenkénti országgyűlési elvet mégis első helyre teszi. Ha ezzel csak azt akará mondani, hogy annak az utasításban mindenekelőtt a legelsőnek kell lennie, ugy kár volt magát világosabban ki nem fejeznie, mert így, valamint a nem egészen szabatos „elv“ kifejezéssel is, némi eszmeza-vart sejtet, miről a megyékre nézve oly nagy részvételt panaszkodik, midőn állítja: hogy azok a politikai éretlenség eszmezaravában sinylődnek *).

Ezen cikk a mart. 4kivel távolról sem hangzik össze, miután ezen utolsóban az orsz. gyűlés évenkénti tartatása „legközelebbi feladatunk“ -ban általában nem említettik, 's még kevésbbé úgy, mint legelső teendőnk.

A P. Hirlap t. szerkesztősége, mellynek saját érdekében fekszik a hozzá küldött cikkek helyreigazítási 's egymás-közt némi őszhangzatba hozni, reméljük, e futólagos észre-vételeinket nem fogja balra magyarázni.

Megyék.

AZ 1843. évi ÉVRŐL SZÓLÓ TOLNAMEGYEI FŐOR-VOSI JELENTÉS. **) (Kivonat.)

I. T á j l e í r á s. Tolnamegye a dunántúli kerületben 30° 40' és 36° 32' közt keleti hosszúság, 40° 6' és 46° 50' északi szélesség; a budai déli vonaltól 50', a mágnestű nyugotnak 16" eltéréssel 474 lábbal a tenger felett fekszik. — Keletnek a Duna Pest megyével, délnek Baranya, nyugotnak Somogy, északnak Fejérmegyék kör-nyezi. Kiterjedése 65 négyszögű m. föld; legnagyobb hosz-sza 10, szélessége 9 m. föld. — Használható földel mint-egy 250,000 szántóföld, 45,000 szőlő, 160,000 erdő, 1000 kert — haldak; a többi rét, legelő és nem használható mocsár. — Négy járásra felosztva: a földvári és dombóvári többnyire róma; a völgyesi és simontornyai hegyes-völgyes, és Baranyából benyúló mecseki hegyek láncolatából képez-tenek. — Folyók: a Duna, Sárvíz, Sió, Kapos és Koppány. — Termékei: Az ásványországból: kövek az utak és házak építésére, mészkövek mészelgetésre, és elegendő kőszén. A

*) Mi azt hisszük, hogy a P. Hirlap midőn illyeket állít, nem tesz egyebet, hanem visszaesik elhalasztott, de abba nem hagyott, centralizációt phantasiájába. Hiszen ezen urak számtalan-szor, és unatkozott hosszadalmassággal akartak bizonyítani, hogy a megyék gyengéségi forrásai és hogy az erőt a törvényhozásban, melly nagyrészt megyei követekből áll, kell központosítani. És ime, most ujra elkezdi a régi nótát, és azt állítja, hogy a me-gyék a politikai éretlenség eszmezaravában sinylődnek. De azért javasolják mégis, hogy ezen eszmezarav minden éven ország-gyűlésbe kell öszve pontosítani. Ez egy új methodus, az éven-kinti országgyűlés eszméjét megkedveltetni. Meg kell vallani, hogy ezen lap figyelemre méltó eredetiséget fejt ki. Ha az el-lenzek lapja volna, ugy talán illyeket nem merne tenni, de mi-vel csak ellenzéki lap, tehát sokat engedhet magának. — Sz e r k.

*) Közöljük legszivesb készséggel ezen jelentést, melly nagy szorgalomra és ügyzetere mutat. Ha a us megyék alispánjai és főorvosai a megyék állapotáról jelentéseiket azon részletesség-gel volnának szivesek kidolgozni, mint a hogy ns Tolnamegye alispánja lapunk tanúsága szerint azt minap megyéje közgyűlésére beadta, és a hogy a jelen főorvosi jelentés szerkesztve van, ez esetben az ország statistikáját megírni könnyű volna. Valóban nem igen tehetnének az országtudományunk nagyobb közgálatot, mellynek tökéletlensége a kielégítő törvényhozási és közigaz-gatási működése egyik főakadályát képezi. — Sz e r k.

Ugyan ezt hiszi a Bodrog-közről is, és utána teszi, hogy illyeneknél nem állapodik meg azon virágzó állapot reménye, mellyre e vidék eljuthat, mellyért a természet annyit, az embe-rek pedig még igen keveset tettek. Az itteni földek termékeny-sége és tökéletes fekvényű síksága, a vízfolyások bősége leg-jobb alkalmat nyújtanak az öntözésre, melly által, és e tekin-tenben méltán, azon reményre gerjed, hogy Magyarország is a földművelés azon tökélyére juthat fel, mellyre Europa más tarto-mányai jutottak.

Az V. cikkely a munkalátok rendszert és a legelőb megkezdhetendő munkákat jelöli, ki és azt mondja:

„Azon elv, melly szerint valamely folyó menetelének mó-dosítására számt munkákat alulról fölfelé, vagyis torkolatjoktól eredetük felé kell végrehajtani, nem alkalmazható a jelen esetre, hol a folyónak, mellyről szó van, teljességgel semmi rendszere és felügyelete nincs egész kiterjedésében. Ezenfelül az említett elv általános csak a meder szabályozását illető munkákra, egye-nesítésekre és új elvezetésekre nézve igaz, de a töltésekre nem alkalmazható; sőt nem az semminemű munkákra nézve, mikor a sűzseknek a folyó forrásától egészen torkolatig kiterjednek 's illy nagyok és illy hevével sürgettetnek a folyó pusztítási miatt szenvedőkől. Ha az ember a Tisza szabályozását a Dunától föl-felé akará kezdeni 's elvárni az alsóbb munkák következményeit, mielőtt a felsőbbek megkezdhetnének: hihetőleg kihalna a most elő nemzedek a nélkül, hogy valamely hasznát látott volna be-lőle hárulni az ország legszebb és elnyomorodottabb vidékeinek nagyobb részére. Felre kell most tenni a pusztá elmeleti elveket 's a munkákat ugy osztani el, hogy azokból a lehető legkevesebb idő alatt, a lehető legnagyobb hasznát lehessen nyerni általáno-san az országra nézve.“

Ezen cikkely előttünk kitűnő fontossággal bír, mert ha e szerint a munkához fognak: a bekövetkezendő siker vagy akárm-ió eredmény a legvilágosb criteriuma lesznek magának a ve-léménynek és technikai becének.

Eddig a vélemény, melly Sárospatakon augstusban

növényországból: buza, rozsa, árpa, zab, kukorica, burgonya, hüvelyes vetemények (beczük), repace, bor, dohány, gyógy-szereszi füvek, — kivéven a fenyő- és nyírfát — a többi er-dei, ugy szederfák is. Az állatországból: hal, birka, szar-vasmarhák, lovak; vad: szarvas, őz, sertés 's at.

II. A z i d ő j á r a t. A mult 1843. évi időjárat minden tekin-téből igen rendkívüli volt. Számítani lehetett 67 tiszta, 60 fél-tiszta, 68 borult, 48 változó, 37 esős, 2 havas, 12 ködös, 59 sze-les napokat. A legmelegebb nap volt július hó 25kén a Reau-mur hőmérő + 30° állásánál; a leghidegebb pedig január Skán a Reaum. hőm. — 10° állásánál. A hőmérő egész éven áti állását összevéve közép állása volt + 10° Reaumur. — A légszülémérőben a higany legmagasabban állt január hó Skán, és pedig 28° 6' 6'' = B. m., azaz: 342° 6''; leg-alsóbb állása volt december hó 2kán: 27° 6' 0'' = 330°. Évi közép-állása volt 335° 6'' (0 nem redukálva). — Az évet rendkívülinek főkép az eső csekély mennyisége tette, ugy hogy april hónapban csak 2, majusban 1 és juniusban is csak 1 nap esett, 's ekkor is csak csekély mennyiségű víz. — Az időjárat a természetben nyakra igen rosz volt. Az árpa és kukorica fizetett csak meglehetősen, a burgonyák igen kicsinyek voltak és csak ott adtak középtermést, hol a földből october hó utolsó napjaiban szedettek ki. De ezek is liszttartalmukra nézve nem a legjobbak, vizenyősek mint azok, mellyek september hó végén és october elején éretlen-nül felszedettek; elrodthadt sok, melly lapályosságokban termett, vagy hol a földek árvíz által — bár rövid időre is — elborítva voltak. Azonban ezek nem azon rothadás nemét mutatták, melly külföldön oly pusztítólag tapasztalta-tott. — Roszul fizetett a buza 's minden hüvelyes vetemény. — Dohány alig termett. Ez igen sok esőt (Cuba szigetén évenként 118—130") 's nagy hőséget kíván, mert csak így nyer erőt és aromát. — Egyedül a szőlőknek volt az idő-járat kedvező, de ez is csak a must minőségére nézve. Jó bort csak oly években várhatni, hol a Reaumur hm. közép-téli állása — 2° — + 2°, a tavaszi + 11, a nyári + 18 — + 20, az őszi pedig + 10 — + 12". — Az állati tenyésztésre szinte rosz befolyással volt az időjárat. — Ember az előbbeni évekhez képest kevesebb született.

III. A nép és népesedés. Lakosaink 2/3 magyar, 1/3 német, 1/12 része tót és zsidó. A népesedés összesen 33 881 családból áll, ezek közül 94,178 férfi és 103 203 nőember 's így összesen 197,381 lélekből áll Egy □ m. földre esik 3016 7/12 lakos. — 20 mezővárosban, 86 falun, 86 pusztán összesen 25,326 lakház számított, 's így egy □ m. földre esik 3892 3 ház 's egyegy házra 7 2/3 lakos; egy-egy családra egyáltalában 5 2/3 személy. — A szaporodás volt 8209 's így 4 3/10; 100tól; de 0 15/18 = 0 3/8 kevesebb mint 1843. évi, és 0 12/18 = 0 2/3 mint 1843. évi. — Megyénkben naponként általában 22 1/3 ember 's min-den 24 3/5 ember után 1 született. — Több év lefolyásán át véve a gyarapodást, az általában évenként 1 1/2: 100tól, 's így előre is kiszámítani lehet — ha különös természeti vagy politikai okok azt nem gátolják — hogy husz év lefolyta után, 1867ben megyénkben a lakosok száma 318,000 leend 's egy □ m. földön akkor már 4890 lakos lesz. Az amugy is igen szá-pora német lakosainknál több leány mint figyermek született. — A halálzás volt 6022 's így 3 10/19 százdtól, naponként tehát 16 1/2 ember; 1844. ében 3 18/19, 1843. évi pedig csak 2 1/2: 100-tól. — A nép morális tulajdonságait nevelésnél fogva véve, kiténik, hogy 206 tanodában 207 tanító 21,772 növendék-t oktatott a mult éven, így tehát 9 1/2 lakosra egy növendék esik. — A nép büntettrei hajlamát tekintve, több éveket vevén, következőkép tűnik az fel: 96 — 100 lakosra, vagyis 16 — 18 családra 1 polgári per; 213 — 220 lakosra egy vádolt rab-személy, vagy 624 — 650 férfi 's 2195 — 2200 nőemberre 1. Véres verekedő esik 1658 — 1670re 1; 1484 — 1500ra 1 gyilkos; 426 — 450re 1 tolvaj, általában 323 — 350re 1 va-gyonértőr. — Ezek vallástétel szerint 46 — 50 görög után 1,

1846 szerkesztetett, 's mellyhez Polgáron, az I. Toldalek adatott, minekutána szerző megvizsgálta a hely színetét és lejt-méretét a dadai környeknek, hol a szederkényi nagy átvágásnak történié kell.

Ezen vizsgálódás eredménye szerint módosítja itt az általá-nos véleményemet javasolt vonalokat, minthogy a föld oly nagy akadályokat vet mind a két vonal elibe, hogy minden tartóköz-dás nélkül lehetlennek állítja akár mellyiken is közölök az átvá-gást tökéletesen végrehajtani, nemcsak azért, mert a föld itt rendkívül magas, hanem főkép azért, mert magas ó-agyag rétegekből áll, mellyeket inkább kö mint földkeménysegeknek mondhatni. Ezeknél fogva Dobnán kezd a szederkényi átvá-gást, és ennek minden részleteit adja elő ezen toldalekban.

A I. T o l d a l é k Pesten septemher 1Skán iratott, miután a Tisza partjait Tisza-Beő, Csongrád, Szentés, Szeged, Zenta 's Ó-Becse környékén megszemlélte 's a folyón Titeltől a Dunába ömléséig lement, minthogy ezt magának fentartotta általános véleményében.

Ámbár itt is az igen gyakori és igen apró átmetszések ellen van: mégis többeket helyesel, sőt lényegeseznek mond: jelesen sörgeti a Körös, Maros és Tisza torkolatjainak javításait, mint-hogy most mind ellenirányuk ugy, hogy a befogadó folyók ví-zei visszatorlását és időnkinti rendkívüli felduzzadását okozzák. Végre még a Toplya és Ondava folyóknaui munkákban követendő rendről egy jegyzék olvasható, mellyel szerző némelyi hozzá intézett kérdésekre felelt.

Ezzel megismertettünk egy munkát, melly egész hazánkra és kiváltképp ennek tiszai részére nézve felette érdekes, és annál érdekesebb, minél ritkább nálunk, hogy illy egyszerű munkák tervei már akkor munkába is vétetnek, midőn — a sajtó alól kikerülnek.

A munka diszesen van kiállítva és három tiszta és pontos tér-képpel ellátva.

79—85 reformatus után 1, 98—105 r. kath. után 1, 191—200 ágostai után 1, és 325—330 zsidó után 1 vádolt rab-személy.

IV. A közegészség állapota. A mult év hippo-cratikai tekintetből a roszak közé számítható. Ámbár az idő-járat ősztől tavaszig igen kedvező volt, 's a közegészségre jó befolyással, mégis az igen hév és esőnélküli tavasz és nyár a forró kúteg, váltóláz és forró pelázak kifejlődésére 's ezeknek ősz felé hagymázbai átalakulására nézve felette elősegítő volt. Népnök járványok uralgása alkalmával, főkép gyermeknyavalyáknál igen könnyelmű; ekkor gyógyszereket alig akarnak használni, de még a közönséges 's illy nyava-lyáknál szükséges életrendet is alig tartják meg, 's kuruzsló-nak többet hisznek mint jóczélatu orvosnak. — A váltóláz már aprilis hó elején mutatkozott. Közönséges utja a folyók mentiben vala, kikeresvén magának főkép posványos 's ala-csony helyeket. A mult éven a váltólázban szenvedők meny-nyisége aránylag egy állott az előbbeni évekhez, mint 5: 3-hoz, ugy hogy némely helységeben a lakosság 3/4 ed része a váltóláztól elfogva, több hónapon át szenvedett. — Támadt a láz könnyű meghűtés után, esorvász lázból, epelázból eleinte gyöngye rendetlen rohamokkal, későbbben harmad, negyed, minden és félharmadnap rihythussal; volt sok álörzés, gyu-ladós tüneményekkel, mellgörcs 's hányászeléssel veszélyes jellemű visszaesések és sok utóbajokat okozó. — Legze-l-szerűbben orvosoltattak a hányatató után kínál 's má-kor ny ny a l, mellette keserű szereket használva. — Legze-l-szerűbb orvoslása lenne a már nálunk honosult nyavalyák-nak, a folyók szabályozása 's így az árvíztilti megóvása a vidékeknek. — A vörheny a földvári járás nagyobb részé-ben, főkép pedig Györkönyben, D.-Földvárott, Sz.Györgyön és Szegzárdon uralkodott. Lefolyásában négy időszakot tar-tott. Felette pusztító vala, mivel lefolyása igen forró volt. Megnötteken csak mint torokgyík lépett fel. — Czélszerű orvoslás mellett a betegek gyógyultak. — A pokolvar D.-Sz.Györgyön és dombóvári járásban járványkép uralgott. Ha a var a végtagokon volt, könnyen gyógyult, nehezen pedig, ha a nyakon vagy mellen. — A kitűnő szórványos nya-valyák közt a hagymáz, himlő és vérhas észleltetett. — Barmainkon az év rendkívüli hősege a szénes nyava-lyák kifejlődését idézte elő, 's kiterjedésükben elősegítette. A fő uralkodó nyavalya majdnem minden házi állatainkban a talyog, a birkákon a kergeség és a gerinczagy-gyula-dós vízkór sága, a körömfájás uindannyi ké-rődzőkön és a sertéseken, ugy ezeken a fenés inypokol-var; a szarvasmarhákon a fenés nyelvpokolvar és a zsebrók, a bányásokon a galandfereg valának. (Vége követt.)

N.SZALONTA, apr. 6. 1847. Az inséggel küzdő sze-gényesség éhezésének enyhítésére a közlapokban különféle ja-vaslatok tétettek, köztök oly lápszerkes is ajánlatván, mellye-ket még az éhinkokat szenvedő szegény is csak a legiszonyat-os undor legyőzése után használhatna. — Munkát az éhező szegénynek 's munkájának illő megjutalmazását!! E leend csak egyedül palliatív gyógyszer az éhezésnek. — Honunk egyszerű posványos térei, a terjedelmes rétek, a folyóvizek féktelen kiöntései, a cserjés helyek kiirtása 's at. annyi munk-át igényelnek, mellynek csak egy tízedrésbeni teljesítése és illő megjutalmazása által is honunk éhező szegénye az éhhaláltól megmentethetik; az említett hasznavehellen föld-részek pedig leginkább oly egyének tulajdonai, kik saját jóvólukért, mindenkör képesek nem mondni áldozni, ha-nem a szegénység munkáját érdem szerint megjutalmazni. — Munkát tehát az éhező szegénynek 's munkájának illő meg-jutalmazását!! E szempontból indult ki városunk előljáró-sága, midőn mult őszzel a legközelebbi év szük termése ál-tal városunk szegénységére a kínos inség bekövetkezését szemlélvén, elhatározá, hogy a majd minden éven nagy vizaradást okozó Kölesér folyam, mellynek medre határún-kon enyészik el, a nagy víztömeget beláthatlan messzeségig terjesztvén szét különben művelhető földjeinken, szabá-lyoztassék, illetőleg kiasattassék. — A kellő mérnöki elő-munkálatok után négyüléskint a tanács határozatát öröm-mel fogadta, 's városunk lakossága a munka czélszerűsége által lelkesítetve, oly kitartó buzgalommal ásta ki a birtok aránylagi csatornaosztalékat, hogy három hét lefolyása alatt 1800' hosszú és 3° széles csatorna lőn kiasatva. — A csatorna a közvetlen és közvetett szomszédok határain lett volna veze-tendő, mire nézve megyénk főispáni helyettes ő mga, mint ha-társzomszédunk, a jelen csatorna által érdeklettek saját la-kában Gesztie tanácskozássra meghíván, ottan ő mgának azon szempontból lett szives közbenvetése után, miszerint munka adassék az éhező szegénynek, a mintegy 12,000' hosszú, 's nagyobb részt nemesbirtokon, u. m. a n. váradi d. szer. t. püs-pökség, ő mga főispáni helyettes, a sz. István praepostság, több földesurak 's curialisták földjein vezetendő csatorna ki-ásatása elhá'rozotatt, és az erre vonatkozó kölcsönös szer-ződés meg is kötöttet. — Az őszi és téli szép napok ked-vezni látszottak e munka kivételére, mintha a gondviselés e munka által keresetet nyert szegénységnek könyörölni szán-dékozott volna. Több helység szegényeége teljesített mun-kája által igen szép összeghez jutott, melly által e mostoha év szülyos csapásait könnyebben türelhetendi, a szalontai sze-génység egyedül a püspökség pénztárából mintegy 4000 ftot kapott munkadíj. — Megjegyzésre méltó ezen, birtok-aránylagi modorban tett hasznos és humanus vállalatnál, hogy ennek tiszai részére nézve felette érdekes, és annál érdekesebb, minél ritkább nálunk, hogy illy egyszerű munkák tervei már akkor munkába is vétetnek, midőn — a sajtó alól kikerülnek. — A munka diszesen van kiállítva és három tiszta és pontos tér-képpel ellátva.

zekieske lenni!!

DEZ. Minél sze- ben sze- örvendet nyomor- sére kész- dús telet- találja le- alólt a r- mutatni r- most ura- iránt kitű- példáját; iránt is a környékü- hetlenek uralkodó hitésére s- motesiczi- valláskül- és sóval- kint nyer- nek ajka- érzettel v- az inségg- naponkint keresz- én- talja, ugy- ditván, so- ger Józ-

MAG-

II. Pé n- ritka sa- Az egri- 50ik évi- művész- á- pzenzel. - jes orszá- 36 db ré- pénzekkel- féle réz p- nyai tanít- nyitása al- lékpénze- kis ezüst p- tor-kapitá- Esztergar- szint réz k- gyei aljeg- kedtek. - mult 1846- orvosok és hazánkfi- pénzt, va- museum- mokriki p- (1) Horv- ezüst- és herczeg L- bányszáti- lényagság- ev. lelkész- roly péter- 15) Kohár- IVik Béla r- Ferencz k- — 17) Rá- Rákóczy - n. museum- B) Szob- köztisztel- esy István- utján 550 - 's apostoli- szobrász á- mesterileg- seumunk s- val inkább- igazgató, - kir. tábla r- iránti tett- midőn a ha- által ösztö- günk hivat- állított Józ- gekkel me- Miklós né- neje életna- Minerva ál- márványbó- munkák k-

Em be- é t erre- mikép az é- nek tételtv- ezt egy kül- asszony es- fenékké faj- hatóságok- nek enged-

zékieskedésben, vagyis ellenkezésben olly consequensnek lenni!! N.Szalonta, april 6án 1847. Rozványi György.

DEZSER, apr. 3. (Jótétemény a maga idejében.) Minél szomorítóbb és napról napra aggasztóbb az inségben szenvedő emberiség ügye, kivált megyénkben, annál örvedetesebb látni, a mutatkozó inség elhárítására, minden nyomor megelőzésére és a szenvedők nyombani fölségelésére kész emberbarátok áldozatait; jóllehet pedig illy erénydús telebarátú áldozat édes gyümölcse csendes önértében találja legszebb jutalmát, mindazáltal kötelességének vallja alólt a szenvedő emberiség szent nevében hálaadólag bemutatni mlgos idösb Motesiczky Pál kir. kamarás urnak, a most uralkodó inség enyhítésére szegényebborsu jobbággyai iránt kitüntetett felebarátú szeretetének egy kitünöleg fényes példáját; az említett kegyelmes földesur t. i. kinek egyebiránt is a szenvedők felségelésében tanusított nagy áldozatai környékünk emlékeztetésében 's a szegények kebelében elfelejtethetlenné maradandnak, alig hogy szomorú híret vette az uralkodó inségnek, még mielőtt a lyhatóság annak enyhítésére szolgáló eszközökröl gondolkodni kezdett volna, összerattotta motesiczki uradalmában minden szegényebborsu jobbággyait valláskülönbösbég nélkül, és azokat naponkint huszall, lizettel és sóval ellátni rendelte, és így 250 szegény éhezö naponkint nyer táplálékot, és haza térvén áldást rebeg a szegénynek ajka az inségben szenvedö jobbággyai iránt illy atyai érzettel viseltetö földesurnak. — Engedje a jó Isten, hogy az inséggel küszködök szenvedései enyhületére nyújtott ezen naponkinti áldozat valamint az irlgamas földesurnak valódi keresztényi ténnyekben kifejtett erényeit új ténnyben ragyogtatja, ugy más földesurak belsejét is hasonló jó tettekre buzdítván, sokszorozott gyümölcset arasson. — Vittigschlager Jó zsef, dezseri plebános.

MAGYAR NEMZETI MUSEUM TÁRGYÁBAN. (Folyt.) II. Pénz, szobrok, régiségek, drágaságok 's ritkaságok gyűjteménye: A) Pénzeket. 1) Az egri főkapitány Pyker János László egri atya-érsék 50ik évi papi felszentelése ünnepejére Lange bécsi művész által mesterileg vert tallérnagyságu ezüst emlékpénz. — 2) *Bezerédj István* táblabíró és volt érdemteljes országgyűlési követ tolnagegyei Apáti pusztna találatot 36 db részint római, részint magyar kisebb ezüst és réz pénzkek. — 3) *Oláh Miklós* bíró 21 ezüst és 33 különféle réz pénzkek. — 4) *Dr. Zipser András* besztercebányai tanító az 1846ik évbén, Bécsben felállított új kút megnyitása alkalmára Lange által veretett tallérnagyságu emlékpénz. — 5) *Mészáros Károly* táblabíró 7 különféle kis ezüst pénzkek. — 6) *Podor Antal* nyugalmazott auditor-kapitány 2 kisebb ezüst és 2 kisebb rézpénz. — 7) *Esztorgani Gábor* tb. 51 darab különféle részint ezüst, részint réz kisebb pénzkek. — 8) *Xantus János* somogyegyei aljegyzö két darab hajdankori római rézpénzkel kedveskedtek. — 9) *Kassa és Eperjes* sz. kir. városok tanácsa a mult 1846ik évi augusztus hónapban kebelökben tartott m. orvosok és természetvizsgálók nagygyűlése emlékére Boehm hazánkfa által veretett csinos tallérnagyságu ezüst- és ércpénzt, valamint ennek aczell bélyegét szives volt m. nemz. museumunknak ajándékozni. — 10) *Arankai Ferenc* mokri postamester 58 különféle ezüst- és réz-pénzket. — 11) *Horváth József* pesti orvosdr. 85 darab különféle kisebb ezüst- és rézpénzket. — 12) *Grineus János* bányatiszt herceg Lobkowitz, az ausztriai birodalom pénzverési és bányászati főkörmányzója emlékére Lange által veretett tallérnagyságu bronzpénzt. — 13) *Horecsky Gábor* maglódi ev. lelkész 6 darab különféle rézpénzt. — 14) *Schnell Károly* péteri ev. lelkész egy ezüst és 2 kisebb rézpénzt. — 15) *Koháry Samuel* miskolci gyorsutazási hivatal ügyvivője IVik Béla magyar király ismeretes rézpénzt. — 16) *Brunner Ferenc* kismartoni pipagyáros III. Ferdinand ezüst tallérját. — 17) *Révay József* szakács I. Leopold császár hozsát és Rákóczy „Pro libertate“ feliratu réztizését, sziveskedtek a m. n. museumnak pénzgyűjteménye bővítésére ajándékozni. — B) Szobrok. 1) *A tettes kir. tábla t. cz. tagjai* által, köztizteletü kedves elnökük, nmu kir. személynök Szerencsy István ö exellja szép példáját örömmel követvén, Alirás utján 550 pfton dícsőségesen uralkodó fejedelmünk, ö cs. kir. 's apostoli felsége V-dik Ferdinand, Monti Rafael milanoi szobrász által, carrarai márványból, előnagyságot meghaladó, mesterileg faragott mellszobrát méltóztatott m. nemz. museumunk számára megvenni, mely becses ajándokért annyival inkább kötelességének érzi az alólt m. nemz. museumi igazgató, hálás köszönetét nyilvánítani, miután a tettes kir. tábla mélyen tisztelt személyzete m. nemz. museumunk iránti tetteges pártolását már akkor is bő mértékben bizonyította, midön a haza köztizteletében álló lelkes elnökük ö nmlga által ösztönözve, a dícsöült nagy nádor, József főhercegünk hivatala 50ik éve emlékére, nemz. museumunkban felállított József m. nemz. képesarnokra nagyobb pénzösszegekkel méltóztatott kedveskedni. — 2) *Öz. Jankovich Miklósné*, szül. Hauck Róza asszony: Crispina, Commodus neje életnagyságu fehér márványból készült mellszobrát és Minerva álló helyzetü 's mintegy 2'4 láb nagyságu, carrarai márványból készült szobrával sziveskedett m. nemz. museumunknak kedveskedni. (Folytatatik.)

Emberbarátú figyelmeztetés a beszivandó étherre nézve. Már többször volt alkalmunk olvasni, mikép az étheralomba merültek ez által tébolyodási veszélynek tétetvük ki, söt hogy az éther már halált is okozott, mint ezt egy külföldi város vizsgáló bizottmánya egy szerencsétlen asszony esetén elismerte; mások az ejtett sebek veszélyes fenékké fajultak. Ezért is méltó elismerést érdemelnek azon hatóságok, melyek az éther használatát csak szakembereknek engedik meg. — De nézetem szerint ez sem elég biztos-

ságu, mert hisz az általam említett szerencsétlenségek épen szakemberek működésénél fordultak elő: magok az orvosok sem barátkozván még meg annyira a vegytannal, mikép az éther tisztaságát bizton megismerhetnék. En pedig hajlandó vagyok hinni, mikép azon veszélyek onnét származnak, mert az éther készítésénél mellözötték a kellö vigyázat, 's ez által az éther megvegyül alkohollal, kénsavacséssal, eczetsavval stb. — Ezen vegyektol meg kell az éthert őrizni vagy tisztítani, söt én magam részéről is csak olyan éthert mernek beszíni, mely a maga módja szerint megtisztított a lehető keverékeköl. — Miután pedig ez sokaktól eddig mellöztetett, épen nem csuda, ha tébolyodások is adtak magokat elő, mit az orvosi tekintély kész volt mindjárt a vérhajlamlanak, az egyéniségnek tulajdonítani; perse hogy többnyire teljes meggyözödsébböl; holott nagyobb ismerettel bírván, nem kételkedett volna azt a meg nem tisztított étherben lévő mérges vegyeknek tulajdonítani. — A szakemberek erre bizonyosan rá jönnek — nem sokára, hanem addig is a baklövésekre a közönség fogja az áldozatot kiszolgáltatni. — Midön az éther készítettik, ha sokáig tart a párolgatást, akkor vegyülnék közibe azon mérges vegyek, melyek azután veszélyt okoznak. Ugyanazért az, ki éthert szivand be, tudakozódjék az orvostól az iránt, vajjon az éther nem mérges-e, 's meg van-e tisztítva. Ugy hiszem, nem helyén kívül volt felszólalom akkor, midön az embereket halomra tébolyíthatták. — m—s.

KÜLFÖLD.

NAGYBRITANNIA. London, mart. 30. Ha ez ország népe annak külügyeiröl gondolkodik, jelenleg oka volna az ország és Europa állása iránt egy kis aggodalomba esni. De míg valamely határozott esemény nem történik, hiru remény, hogy Anglia közvéleménye csupán fenyegetö veszélyekre mutatás által felindíttassék. Az angol hozzászokott a változékony éghajlathoz, 's nem ijed meg felegektöl, 's ámbár az esernyöt mindig magával hordja, azt mégis csak záporban szokta kifeszíteni. Hasonló közönyösséggel tekint az itteni közönség Franciaország ármányait, és némely déli europai független status nyugtalanító helyzetét. Mindamellett az angol kormány többrendü kérdésekben készen tartja magát a cselekvésre; bár mik legyenek más hatalmasságok okai, a jelen görög ministerium támogatására, Anglia megdönthetlen bizonyítványokból gyözödjék meg, hogy ama ministerium megbocsáthatlan önkényly kezelte a kincsárt, és az alkotmányt megsértette. Következésképen három sorhajót egy gőzössel és két slooppal küldött Athenába olly utasítással, hogy a görög köleszn angol részének kamatait követeljék, 's szükség esetére kicsikarják. Be kell ugyan várnunk, minö korlátok közt fog a britt kormány ez igénye, mit felendő Görögország, és minö szerepet viendnek a többi partfogó hatalmak. Bizonyos azonban, hogy a pénz behajtására más mód nincs. Azt sem kell gondolni, hogy Anglia Ausztriának déli Olaszországban, vagy Franciaországban Spanyolországban történendö közbenjárásánál közönyös néző maradjon. Az angol politika legelső elve: Európában a kisebb statusok független nemzetiségének fentartása, kivált a földközi tengerben, és ebben tökéletesen eltér Franciaország politikájától, mely ez országokban valmíg a maga tekintélyének iparkodik érvényét szerezni. Palmerston lord annyira meg ez elv követésében, hogy ámbár Montemolin gróft Spanyolországban a nemzeti párt képviselőjének tekint, mégsem batorítja a tegnapi alsóházban mondott szavaival a fiatal herceg ügyét legkevesebbé sem. Azon este, ha Montemolin és Montpensier közt tusa tamadna, Palmerston lord már megtette a választást, 's ha Krisztina királyné tervel valóslást nyernének, akkor a spanyol trónörökösödés kérdése ezen új és nagyszerü tusává változnék át.

Portsmouthból és Woolwichből azt jelentik, hogy onnan, valamint Plymouth és Chatanból, april első napjaiban Lisabonba katonaság szállított. Mire a Sun ezt jegyzi meg: „E szerint világos, hogy a portugali királyné angol közbenjárást kért, hogy az országot olly sokáig szétszaggatott harcznak gyorsan véget vetni lehessen.“

A londoni lapok necrologokat közölnek Polignac hg felett. A Times ezt mondja közleményében: Ndk Károly ezen szerencsétlen, 's igaz, hogy önvéte miatt szerencsétlen ministere, épen elegendö életkort ért el, miszerint meggyözödjék, hogy a mi utána következett, semmivel sem jobb.“

FRANCZIAORSZÁG. Paris, apr. 1. Nevezetes, milly visszavonás uralkodik jelenleg az itteni politikai pártok kebelében. Elöször is mi a conservatív nagy pártot illeti, az utolsó követkamarai viták eléggé mutatták, milly számos és gyakran lényeges pontban térnek el az ugynevezett ifju conservatívok a régi többségtöl. Amazok nevében Blanqui, Castellane és Clappier azt nyilvaníták ugyan, hogy jelenleg nem törekesszék Guizot ministeriumának megbuktatására, de e nyilatkozatukhoz világos óvasokat kötöttek, nehogy jelen szavazatok a cabinet részére ugy magyaráztassék, hogy Guizot ur minden jövendőbeli szavát szentnek tartandják. A többség e töredéke tehát meglehetősen gyarló támasza a cabinetnek. Malleville urnak a kamara alelnökévé minapi választása mutatá, 's történetük vigyázatlan pillanatban komolyabb kérdésnél is, ha abban az ifju conservatívok a cabinettel egyet nem értenének. A többség két részének visszavonása a Duvergierféle indítvány félrevetése által épen nem hátrított el. — Vonatkozólak a többi pártokra, melyek összesen a kamara ellenzékét képezik, kérdés mindenek előtt, vajjon a bal közép pártnak, 's nem inkább coterianak nevezendö-e, tagjainak csekély száma miatt; 's e coteria mindamellett mégis több részekre oszlik szét. Thiers ur az egész balközép vezére, de katonáinak jókora része fel van ellene lázadva. Hlyen a Billault és Dufaureféle töredék, mely a spanyol házassági vitában azon büszke reménylyel is kecsgettette magát, hogy egy önálló pártot képezend. E terv vízzé vált ugyan, mindamellett az egység Thiers urral még

sem állott helyre, söt magok Billault és Dufaure urak sem értenek mindenben egyet. A balközép egyik kitünö tagja Duvergier de Hauranne Guizot ur tanítványa és hívéből, 1839 óta Thiers ur hü segédítségévé látszott válni. Azonban épen választásreformi indítványa volt annak jele, mikép Thiers urral korán sincs tökéletesen egy véleményben. Az indítványnak első tárgyalásánál a kamara osztályait Thiers ur elvileg sokkal inkább nyilatkozék a javasolt változtatás ellen, mint mellette, és arra csak a végböl igéré szavazatot, mivel a ministeriumon seb ejtethetnek általa. A balközép ezen belső felbomlásának jelein kívül még számos tagjai gyanus szemmel néznek némely balközépi társakra, kik némely elődeiket követve, a ministeri táborba akarnak átesapni. Az ugynevezett dynastiai baloldalon sem állanak jobban a dolgok. Vannak itt a párt főnökének, Odilon Barrotnak feltétlen hívei, 's ezek száma legnagyobb; továbbá olyanok, kik csak igen föltételesan engedelmesszéknek; végre, kik egészen saját újjokon járnak, minök p. o. Luneau, Lherbette, Lesseps sat., de mindamellett mégis az alkotmányos és dynastiai baloldalhoz számíjják magokat. — Hasonló a sorsa a balszélnék is, csak hogy ennek felbomlása egy idő óta különös gyorsasággal halad előre. Ezen magában véve is csekély seregben két fő töredéket lehet megkülönböztetni: olylyanokat, kik radicalok ugyan, de az alkotmányos monarchia korlátai közt, 's a chartának, a királyságnak, a dynastiának elfogadása mellett; és a tulajdonképi republikánusok. A republikánusok töredéke, ámbár magában véve is már csaknem semmivé olvadt, ismét két élesen elváló, és egymást kölcsönösen gyölölö foszlányra oszlik, Ledru Rollin és emberei az 1793ki elvek és rendszer visszaállítását, Garnier Pagés és hívei pedig más köztársasági elveket vitatván. A balszél e két legszélsöbb része legnagyobb mértékben ritkult meg az utolsó évek alatt, részint az új választások, részint némely tagjainak az alkotmányos radícalok táborába történt átmenetele által, ezt tevé p. o. Carnot, a forradalomból és a császári korból ismeretes Carnot tábornok fia. — Mi a jobb oldalt vagyis a legitimistákat illeti, ezek közül sokan hajlandók a dynastia részére áttérni, míg mások a régi zászlóhoz ragaszkodnak; Genoude abbé egészen egyedül áll. Így tehát a szakadás minden pártban egyiránt megvan.

A francia lapok a spanyol ministerium változásáról következőleg nyilatkoznak. A National képen szól: „A mit előre láttunk, az angol befolyásnak okvetetlen visszatérése Madridban korábban következett be, mint gondoltuk. Sotomajor ministeriuma sokáig védelmezte magát; végre mégis elszorítottat a csatamezőről, egyszerűen elcsapatván Izabella királyné által. Tudva volt, hogy a királyné már régen restelli a cabinetet, de nem talált miniszterre, ki társainak letelejét aláírta volna. Oraa, a hadügyminister első mutatott lelépési szándéku arezot; és e rés megnyílása után csakhamar az egész épület összeroskadott. Sotomajor vonakodott tárczáját ideadni, 's azt öle erővel kellett elvenni Roca Torgos szinte használtta magát társainak megölésére, 's ellenjegyezte az illetö rendeleteket. A királyné Pachecot, Salamancát és Pastor Diaz-t hitta a cabinetbe; ezek fejé az ellenzék puritán párt nevü részének. Társaik, Mazarredo, Benavides és Sotello egészen más szöruék. Az új cabinet asszonyfejú és kigyófaru szörnyeteg. Coalitio-ministeriumnak nevezetik. Igazabban mondva átmeneti ministerium, megosztva moderádók és progressisták közt. Nem tudjuk egyebiránt, mennyire sietend Bulwer ur progressista kormányt állítani fel. Anglia a progressisták közt nem egy könnyen találhat olly derék férfiakat, mint Pacheco ur és barátai. Számításunk szerint az angol követ részén nagyon vannak az új hat miniszter közöl. Ennyire fejlődött hat hónap alatt, a kettös házasság óta a tulnyomó francia befolyás a pyreneeken túl.“ — Az Union monarchique ezt mondja: „Sotomajor cabinetének bukta nagy fordulatot képez a spanyol ügyekbeni politikai befolyásban, és utat nyitott azon visszahatásra, melynek nyomai már régen észrevehetök valának. Hat hónap alatt a francia befolyás aláesott és megdermesztett, Izabella forradalmi trónja megrendítettett, Krisztina ujra számkivettetett. A britt diplomatiának végczélja Spanyolországban még Palmerston lord titka. Senki sem mondhatja meg, mikor és hogyan fog neki tetszeni, akaratát nyilvanítani azon országban, melyet a francia politikától visszafoglalt. A mi befolyásunk, mely már a Sotomajor cabinet alatt is ingadozott és roskadozott, Pacheco ministeriumának beiktatásával pusztá emlékké silányult; egyszerre tünt az el azon cabinet tüneményével, mely két titkos ajtó közt fojtott meg, Izabella szobáinak és Bulwer ur szállásának ajtai közt. Ez egész sajnálatra méltó komédiának végzödsét két szóba foglalhatjuk: Izabella királyné nem annyira Pacheco-cabinetet, mint Bulwer-Serrano cabinetet adott magának. E két névnek ezentül nagy súlya lesz Spanyolországban, mint a britt visszahatás jelszavainak. Ellenben Franciaországban meg kell elégedni az octob. 10kei kettös házasság édes emlékeztetével, és Bresson ur hátramaradt büszke jelentésével. Bizonyára Guizot urnak elegendö oka van keserüen panaszkodni Izabella hálátlanságaért.“ — Az angolfaló Presse következően nyilatkozik: „A mi jelenleg Spanyolországban történik, 's a mit Spanyolyságra nézve Angliában tesznek, legnagyobb mértékben igényli a francia kormány figyelmét. Kormányunknak nem szabad megengednie, hogy egy idegen befolyás armányokkal érje el célját, és ugyanazon alapokra építse ellenséges uralkodását Spanyolországban, melyeket mi vetettünk meg. A körülmények és eseményeköl világos, hogy a st. Jamesi udvar diplomatiája machiavellisticus eselszövényekkel iparkodik a kettös házasság által elvesztett tért visszanyerni. E körülmények és ténnyek rémitö munkásságra mutatnak, melylyet erődenitni eléggé nem siethetünk. A politika, mely az october 10kei házasságokat véghez vitte, veszélyben forog, körüljárnyaltatni. Nagybritannia ravaszága, magát

e házasságot, melyet Franciaország oly hangosan helyeselt, önpolitikájának javára, és a fejtelenség gyözedelmére akarja fordítani Spanyolországban. Miért nem küldetik vissza Bresson állomására, miért engedtetik nyílt tér Bulwer urnak, ki már Isabella legtitkosabb tanácsában uralkodik, és egész nyíltsággal törekszik a moderado pártot felbontani, és már megdöntötte azon cabinetet, mely e pártot, a cortest, és Spanyolország minden érdekeit képvisel 'sat.' Ezek után az angol lapok rágalmait közli a Presse dühös megjegyzésekkel, melyekkel a spanyol nemzetet az angolok ellen felzúdítani iparkodik. — A Journal des Débats édesen-savanyu arcot mutat az új spanyol miniszteriumnak, és azon gondolattal vigasztalja magát, hogy az mégis a mérsékelt pártból alakított. Pacheco programja ellen, ugymond, senkinek sem lehet ellenvetése, mert az a törvényes és megfontolt haladás hangja. A progressistáknak is eljövend idejük, de még nem jött el 'sat. —

Don Enrique infans mart. 27kén Toulonból Marseillebe költözött át, pár nap mulva azonban parancsot kapott, hogy Franciaországot tüssint elhagyja és Nápolyba utazzék. Honnan jött a parancs? azt a herceg elutasítását közli marseillei lap nem tudja.

SPANYOLORSZÁG. Madrid, mart. 31. A ministerium már teljes számu, az igazságügyi ministeriumot Bahamonde fogadta el. Valóban azt vélhetnők, hogy ezen személyválogatások által a mérsékelt pártnak rendszere, mely pártra azonban e név épen nem illet, mivel inkább véres visszahatás volt, el fog temetelni, ha tapasztalásunk nem volna, hogy itt egy éjszaka át minden ellenkezőre fordulhat. Olozaga vissza jó. Öcsése ennek megengedéseért a királynéhoz folyamodván, ő felsége saját kezével írta a folyamodványra az engedelmet, 's küldötte azt vissza a miniszterelnökhez, ki azt társaival közölte. Mielőtt azonban a ministeri tanács Olozaga uti leveleit kiadta volna, személyesen akart meggyőződni, ünkenytes volt-e ő felségének határozata. A királyné, ugy

mondják, eképen felelt: „Igen, lelkem sugallatából teszem, mert kívánom, hogy kiengesztelés és megbocsátás pályájára lépünk, és a megbocsátással magam akarok előljárni.“ Jó benyomást tett a közönségre az is, hogy a belügyek minisztere hivatalralépését a sajtónak adott kedvezményével jellemző, a hírlapok postadíját felényire szállítván le.

TÖRÖKORSZÁG. Ellenkezőleg az Allg. Ztgnek közelebb közlöttük tudósításával, miszerint a Görögországi villongás, Ausztria közbenjárása által már csaknem kiegyenlített, az Oestr. Beobachter azt közli Konstantinápolyból mart. 31kéről: „A Görögország és a porta közti versengés még most sincs bevégezve, a porta tehát nyílvánításához képest ma az itteni görög ügyviselővel, Argyropulos urral, minden közlekedést félbenzakított, de uti leveleit még ki nem adta.

OLÁHORSZÁG. A „Gazetta de Transilvania“ című oláh lapnak f. évi mart. 20—23iki számában Oláhország gyűléséről a következőket olvastuk: „Bukarest, mart. 11. A mi országgyűlésünk sebes léptekkel halad; nálunk igen kevés vita történik, de azért nagy fontosságú kérdések is kevés percz alatt eldöntetnek. Bár csak visszanyerné nemzetünk azon charakteristikát, mellyel iróink által két század előtt magasztaltott, 's mely rome szavakban rejlik: „az oláh hallgat és tesz.“ mellyet azonban isten tudja minő fatalitások által felesterlünk azon közmondattal, hogy „a sok beszéd az embernek szegénysége.“ A legközelebb lefolyt mart. 6kai országgyűlés a püspöki javadalmakat akint rendezte, hogy az érsek kapjon évenként 200,000 leót *, a püspökök pedig egyenkint 100,000 leót, az eddigi papi fekvőjavak pedig (mellyeknek évi jövedelmei 3 millió leokra tételnek) a status által kezeltetvén, azoknak jövedelmei a központi pénztárba tételtesenek. — Ezen rendelkezések kapcsában a papi nevelő-in-

*) Egy váltóforintba három leót lehet számítani, 's így az érseknek évi fizetését 6000 db aranyra, a püspökökét pedig 3000 db aranyra kell számítani.

tézeteket is akarják akint rendezni, hogy azok világi felügyelés alatt létezvén, papoknak csak azok szenteltesenek fel, kik ez intézetben a hitant elvégezték; a falusi lelkészek pedig mentek legyenek minden püspöki taksák fizetésétől, és kétszer annyi földdel láttassanak el mint a rendes jobbágyok.“ — Felvilágosításul azt adhatjuk még ezen cikkhez: hogy Oláhországban két püspökség és egy érsekség létező, mostanság mindkét püspökség üresületben van, és az oláhországi bojerek mindeddig késleltették ime püspökségek betöltését, meg levén a felől gyűződvé, hogy törvényt csak úgy vihetik ki, ha ezek hiányozván, a tanácskozásban nem leend, mivel a tárgy fölött vitázhasanak, hanem minden ellenmondás nélkül így hitték törvényt kihivhatók. — Egyébiránt nem ismeretlen dolog senki előtt az: hogy Oláhországban jelenleg is vannak 's tartatnak rabszolgák, kik tulajdonosok által vásárolnak barmok gyanánt a legűbnekek igéreknek el szoktak adatni. Illy rabszolgái vannak minden előkelő bojernek, 's voltak az érseknek és püspököknek is. — A mostani országgyűlés megnyílván a mostani érsek Neofitus mind saját érsekségéhez, mind pedig a két püspökség javaihoz tartozó rabszolgáit felszabadította a rabszolgaságból azon feltétel mellett, hogy a mostanlag felszabadított szolgák évenként bizonyos fizetést kötelesek tenni, mellyel később a többi statusrabszolgák is lassankint összevásároltatni 's szabad lábra állíttatni fognak. — Az érseknek ime nemes példáját a bojerek, kik a műveltségnek nem legmagasabb fokán állanak, nem hogy követve embertársaikon könyörültek volna, hanem inkább megorrolva, a papi javadalmaknak elszedésével kívánták megboszolni, mit tetteg ki is vittek. — O nevelés, nevelés! és még egyszer nevelés! nemcsak Magyarországon, de másutt is ez hiányzik!

Gr. Dessewffy Emil vezérlete mellett szerkeszté Szevény József. (Szerkesztőségül szolgálás urt-utca Horvath-ház 540d. sz. a. 1. em.)

Hivatalos tudósítások.

(340) Árverési hirdetmény. (3, 3)

Ő császári királyi fenségének Magyarország dicsőült nádorispánjának fenséges örökösei Budán létező hagyományuk azon részének, mely a fenséges örökösök saját használatára meg nem tartandó, jelesen: kocsiútnak, lovakkak, lószerszámoknak, boroknak és házi-butoroknak f. évi april hó 20kán és a reá következő napokon budai királyi várban nyilvános árverés alá bocsájtatását határozván el; hova a venni szándékozók ezennel meghívattak.

(352) Csődület. (1, 3)

A' nagymélt. magyar kir. udvari kamara részéről hirdettük, hogy ő felsége a' zombori kir. kamarai igazgatóság részére négy ideigleni fogalmazó-gyakornok felvételét, évenként 200 pfrt segélydíjjal és évenként 40 p. forint lakbérrel legkegyelmesebben megengedvén. Kik ezen hivatalokért folyamodni kívánának, ebbeli a' szükséges iskolai és egyéb bizonyítványokkal ellátott folyamodványukat, mellyekben a' honban davateró nyelvenbeni jártosság is bebizonyítandó, legfelyebb folyó 1847kiki évi majus 10kén a' zombori kamarai igazgatósághoz benyujtani tartoznak.

(343) Végrehajtási határnap hirdetés. (3, 3)

Tek. Fodor András, mint néhai mtlos báró Vécsey Ferencz, záros tömeggondnok — hitelezői ellen, még 1822dik évi majus 8kán kezdett 's mult 1846dik évi junius 13kán bevégezt pörnek sáros-megyei sz. k. Eperjes városába folyó évi majus 17kén és következő napjain történendő vég-végrehajtása, minden érdekeltnek hírül adatik. — Kelt Eperjesen 1847. évi Sz. György hava 1-ső napján. Zebegnyői Diene István Tiszán inneni ker. táblai ülnök és végrehajtó bíró által.

A' magyar kereskedelmi társaságnak f. 1847iki martius 13-kai közgyűléséből.

A' t. cz. részvényesek következő határozatokról értesítettek: 1) A' társaság ügyvitelének ezentuli igazgatását illetőleg a' közgyűlés abban állapodott meg: hogy a' társaság ügyvitelét választmányi felügyelés és ellenőrség mellett két igazgató viedti, kik a' választmányilag időnkint megszabandó normalis utasítások határai közt minden üzletbe csak egyelőrtéssel, ha pedig egyet nem értenének, előleges választmányi határozat mellett bocsájtóhatnak, az állapotásokon mint az igazgatók közegyletéstét kívánókon tul, az eljárás körüli intézkedés az első igazgatót, mint az ügyviteli személyzet főnökét illetvén. A' czimvezetés pénztárnoki ellenjegyzés mellett szék egyelőrtéssel, a' bizatot, oly formán, hogy a' társaság nevében csak azon czimezés leend érvényes, mellyet a' társaság czimbélye mellett az első, vagy ennek akadályozása esetében, a' második igazgató aláírt, a' társaság pénztárnoka pedig, vagy ennek akadályozása esetében, a' választmány e' végre megbízott tagjainak egyike ellenjegyzett. A' társasági szabályoknak azon pontjai, mik az igazgatásról szóllottak, az újabb rendszerhez alkalmaztatnak, 's a' helybeli t. kir. e. b. váltótörvényezéknél letételtek, hitelesített alakban visszavételők után saját alá bocsátandók, miszerint velők a' társaság t. cz. részvényeseinek 's ügybaráinak az igazgatóság szolgálhasson. 2) Az elfogadott igazgatási rendszerhez képest, a' közgyűlés azonnal eszközésbe vette a' szükséges választásokat is. Első igazgatóvá Weinzierl Vincze ur, második igazgatóvá Thoma A. M. ur, választmányi tagokul (az eddigiek közül Dumtsa Dóme, Kossuth Lajos és Weisz Bernát Ferencz urak továbbra is megmaradván) Ilkey Sándor, Manno István, Szalacsy Antal urak, mindnyájan titkos szavazattal választattak. Pénztárnok Jankó Vincze ur, mint ezentuli egyszersmind ellenjegyző is, közgyűlésileg választott hivatalnoknak jelentvén ki, egyelőrté rangban a' második igazgatóval. — Ezeknek következtében a' czimvezetés: miszerint jövendőben a' társaságról Weinzierl vagy Thoma urak, Jankó urnak, vagy ez akadályoztatván, Dumtsa, Manno avagy Weisz urak egyikének ellenjegyzése mellett, czimezendnek, a' t. e. b. váltótörvényezéknél bejegyeztetvén, az ez iránti körlevelek szétbocsáttattak, 's igazgató urak martius végével hivatalaikba beiktattattak. — Kelt Pesten aprilisben 1847.

(354) (1, 2) Értesítés a' magyar kereskedelmi társaság részvényeseihez.

A' befizetett részletekre felévenként eddig fizetni szokott 5% -os kamatok iránt több részről tudakozások érkezvény: köteleességünknek tartjuk, a' mult évi novemberi közgyűlésnek határozatát újra emlékezetre hozni, miszerint tekintetbe vételvén, hogy a' kamatoknak veszteség esetében is, tehát magából a' tőkéből fizetés egyenesen törvény által tilalmaztatik, a' mult évi veszteségek lehető kipótlását pedig a' részvényesek érdeke is kívánja, 1846dik october 10-étől a' befizetett részletekre több kamat nem fizetetik, hanem minden év végével mérleg készitvén, ha ez nyereséget mutat, ebből fog 5% -os, vagy ha ennyi nem telnek, annyi a' mennyi telik, osztalékul adatni, az 5% -on felüli nyereség pedig mind addig a' tőkéhez csatolotni, míg a' szenvedett veszteségek ki nem lesznek pótolva. Van szerencsénk egyuttal a' f. évi januar 31kén közlött részlet-fizetési felhíváshoz pótlólag jelenteni, hogy a' tisztelt részvényeseknek szabadságukban hagyatik, a' folyó hónap 10kén lejáró 7dik 50 p. flos részletfizetést azon tul is — de legkésőbb f. évi october 10-éig 's a' szokott késedelmi kamatok megterítését mellett — teljesíteni. — Kelt Pesten april 9dikén 1847.

(355) (1, 2) A' magyar kereskedelmi társaság igazgatósága.

Lotteria-húzások. Budán april 10kén: 56. 63. 37. 47. 20. Bécsben april 3kán: 18. 46. 48. 19. 15. Kassán april 3kán: 50. 49. 39. 48. 6.

Nemzeti színház. April 13kán (kedden): Szevillai borbély (új szereposztással). Vig opera. April 14kén: Nagykoru. Vigj. Irta Bauernfeld. April 15kén: Végrendelet; eredeti színmű. Irta Czako Zsig.

Gabonár váltó garasokban.

Table with columns: Tisztázza, Kétszeres, Ross, Árpa, Zab, Kukorica. Rows: Pesten, Veszprémben, Temesvárott, Győrött, Mosonyban, N.-Szombaton, Pozsonyban, Miskolczon.

Tulajdonos Borsos Márton. — Nyomatja Landerer és Heckenast Pesten.

(346) Birói árverés. (1, 3)

Pest megyei Tót-Györk helységében fekvő 's tek. Mártonly Dénes ur csödtömegéhez tartozó rész-jóság, mely 65 1/2 hold szántóföldből, 18 1/2 hold kaszálóból, 3 1/2 h. kender-, burgonya- 's káposztaföldből, 810 [] 61 majorság-szőlőből, 43 h. dézmaszőlőből, 32 1/2 h. erdőből, ezen birtokhoz mért aránylagos regálékából, 1 1/2 jobbágy helyből, 5 szellérből és a' lakház 's belső telek fele részéből áll; — továbbá különféle gazdasági eszközök, folyó 1847. évi julius 13dikán d. e. 9 órakor, a' helyszínén, birói árverés utján, készfizetés mellett, el fognak adatni. Kelt Pesten april 10dikén 1847. Iványos Gergely mint kiküldött táblabíró.

(431) Reichenhaller Károly elleni csödpör. (3, 3)

11912. Sopron város tanácsa jelentvén, hogy Reichenhaller Károly hitessüggyvéd és tarka papir gyáros ellen nyitott rendelt csödben a' hitelezők megjelensére f. évi april 22diké tüzetett ki határidőül 's tömeggondnoknak Bauer Ferencz, perügyelőnek pedig Artnér Tivadar hitessüggyvédek nevezettek; ugyanez kebeltszerte kihirdettetik. Kelt Bójtás hó 16dikán 1847.

(397) König Ábrahám elleni csödpör. (3, 3)

8928. Pozsony vármegye törvényezékének jelentése szerint König Ábrahám Pozsony-Várallyai lakos hitelezői csödtömegéhez határnapja f. évi april 30kára tüzetvén ki, 's tömeggondnokká Nagy Leander, perügyelővé pedig Imely Antal közalligysz nevezetvén; ugyanez kihirdettetik. Kelt Bójtás hó 23. 1847.

(342) Nagyszerű borárverés. (1, 3)

Folyó évi junius 15ő napján Eperjesen: 1000 akó 1841. 42. 43. 44. és 1843iki jó hegyaljai és érmelléki asztali borok (közök Bakator is), továbbá: 125 akó csínált édes és édesetlen hegyaljai 1830. 34. 36. 41. és 1845iki termés, (nehány átalag esszencia is), továbbá: 1000 ivégnél több tokaji, ruszti, sopronyi, mènesi és esszencia m. p. 1788. 1811. 1823. 1827. és 1841kiki; elvégre folytatólag Maa don: 250 akó különféle csínált kövérebb m. p. 1841. 1845. és 1846iki borok, nemkülönbön 45 akó diószeghiek — fognak Steinhibel J. S. régi híres pinczében 60l, a' csödtömeg rováására, részletenkint, közárverés utján, kész fizetés mellett, eladatni. — Kelt Eperjesen april 1-jén 1847. Sárosy György tömeggondnok.

(320) A' temesvári-szegedi-vaspálya-társulat (3, 3)

t. cz. részvényesi f. évi aprilis 25kén Temesvárott tartandó rendkívüli közgyűlésre ezennel üsztelettel meghívattak. — Különösen felveendő tárgyai e' közgyűlésnek: a) A' pálya irány-vonalának czelszerűsége; — b) Fontos értekezés a' szeged-kecskeméti vaspálya-vállalkozókkal, jövendőbeni öszhangzó működése tekintetéből e' két pályának; — c) Némelly alapszabályok változtatása.

Az alapszabályok 23dik §-a értelmében az egy vagy ötnél kevesebb részvényvel bíró t. cz. részvénybirtokosok magukat öt részvényre egészitvén ki, szavazati meghatalmazottat választandók, kinek azonban szükséges, hogy szinte részvényes legyen 's teljes felhatalmazással bírjon. Minden öt részvényre egy szavazat esvén 10 szavazatnál vagy 50 részvényvel a' felhatalmazott magára nem vállalhat. Temesvár martius 29kén 1847. A' temesvári-szegedi vaspálya igazgatósága.

(345) Figyelmeztetés. (1, 3)

Egy már a' mult évben köztudomásra bocsájtott előleges hirdetés folytán ezennel közhírű tételik, hogy miután szabad kir. Sopron városa gajnyu-vásár tartására kegyes királyi szabadalmat nyert, — az első illyféle vásár az idén julius 10-étől ugyanazon hó utolsójáig fog tartatni. Kült szabad kir. Sopron városa tanácsától 1847iki martius hó 15kén.

(298) Csöd tanítói székre. (3, 3)

Sz. kir. Arad város tanácsa részéről közhírű tételik, miképen a' 3dik elemi tanítói szék elnyeresése — mellyhez 250 p. ft évi fizetés, 9 öl tűzifa és szabad szállás van csatolva — tanulmányi főigazgatóhoz befolyásával f. évi majus 20dik napja tüzetelt pályázásul; melly székét elnyerni ohajtók kellő bizonyítványokkal támogatott folyamodványaiknak a' kitűzött időig a' várostanácsnál leendő beadásukra azzal, hogy e' pályázásban a' t. t. szerzetesek is részt vehetnek, felszólítatnak.

(341) Szeszgyári árverési hirdetés.

Sz. kir. Szeged városában, az ugynevezett alsóvárosi részen fekvő, 's Kilián Károly csödtömegéhez tartozó mintegy hat évvel ezelőtől jó anyagból készült, 's több rendbeli épületekből u. m. egy kényelemnek mindenekben megfelelő több szobájú lakó, és egy naponta 20 akó, 30 fokú szesz égető gyárházból, több raktárakból, három marhahizláló nagy istállóból, több alkalmas padlásokból, pinczéből és két száraz malomból álló, és bírálóg 19,086 p. fokra 's 48 krockra becsült szeszgyár, az illető csödválasztmány rendelkezésénél fogva, f. 1847iki évi aprilis hó 24dik napjának délelőtti óráiban a' városháza udvarában közárverés utján a' legtöbbet ígérőknek el fog adatni. Melly árverésre a' venni szándékozók ezzel illoleg meghívattak. (351) (2, 3) Az illető választmány által.

(341) Társalkodó kerestetik. (3, 3)

Egy jó magaviselőti egyén, ki magyarul 's németül tud és érthetően olvas, kedvözó feltételek mellett társalkodóul kerestetik, — bővebben értesülhetni Ferencz-téren, 415. sz. 2dik emeletben balra.

Statuspapírosok és részvények árkelete. Bécs, april 12kén 1847. 5 pcent st. kőt. 107 1/2 ft p. 4 pcent st. kőt. 97 1/2 ft 3 pcent. st. kőt. 69 ft 1833kiki st. köles. (500 ft) 762 1/2 ft 1839kiki (250 ft) 295 ft. 1839kiki (50 ft) — ft. Bankrészvények darabja 1582 ft. Pestl középp. vasut (100 ft) 98 1/2 ft. Nagy-szo-bati (100 ft) — ft. Pest lánchíd-részvény (100 ft) — ft. — Gözhajó részv. (500 ft) 635 ft. — Keszterházy-sorsjegy 63 1/2 ft. p. p. Dunavíz állítás. Budán aprilis 14-én regg. 8 ór. 11' 4" 0" 0" 0" föléll.